

KÖZVÉLEMÉNY

HÉTFŐI UJSÁG.

Előfizetési ár:

Egész évre 6 korona, havonként 25 krajczár.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

ROSTKOWICZ ARTHUR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Horváth Mihály-utca 7. sz.

Hirdetések árszabály szerint.

Utóhangok az ünnep után.

Az egész ország lelkesen ünnepelte meg a sajtószabadság évfordulóját. Elhangzott sok-sok emlékbeszéd, tizannyi pohárköszöntő — es ma a szónokok és hallgatók korhelylevest kanalaznak. Ez a vége nálunk rendszeren az örömnök és bánatnak.

Azért világért sem kicsinylem én az ünneplést, de nem tartom elég méltónak a nagy nap emlékéhez. Sokkal nagyobb jelentőségű a sajtószabadság kivívásának emléke, mint a reá való emlékezés.

Sokkal nagyobb szerű lehetne ez az ünnepnap külsőleg is. A nemzeti zászlónak ott kellene lobogni gunyhón és palotán; ha egyébkor nem is, de ezen a napon magyar ruhát kellene öltöni mindenkinek, abban az órában pedig, a mikor a sajtószabadság első terméke megszületett, zúgni kellene az országban minden harangnak...

Sajtószabadság! Mily gyönyörű eszme. A megtisztult eszme, a szabadabb lett gondolat szárnyra kelése. De az-e ma? Nem. A sajtó szabadságát nagyrészt megvásárolták a tőkepénzesek. A sajtó emberei rideg üzletemberek jól vagy rosszul fizetett szellemi napszamosai. Az újságok irányát a kiadóhivatalok szabják meg.

Az a legszomorítóbb, hogy a sajtó hatalmának tetőpontján vesztette el hivatását. A sajtó ma világhatalom, hatalmasabb, mint bármely, a szuronyerdők ezerein nyugvó nagyhatalom, — még az erkölcstelenség tekintetében is. A sajtó munkásai pedig többé-kevésbé párt és egyéb érdekek szolgálói.

Nagyobb veszedelem ez bármi másnál. Angolországban mintegy száz év előtt általános volt az erkölcstelenség. Pénzért kapható volt minden. Még a királyt is meg lehetett vesztegetni. A sajtó akkor még gyermekkorát érte, de azért már tényező volt azok előtt, akik a jövőbe tudnak látni. Az ország jövődjén már-már kétségbe estek a jobb érzésű hazafiak. Akkor a kicsinyhitűeket ilykép vigasztalta Angolország egyik nagy államférfia:

— Nem aggodom a jövő miatt. Igaz, hogy a jelen utálatos, a viszonyok és az emberek romlottak; igaz, hogy a király, a tanácsosai és a törvényhozók megvásárolhatóak, de van, ami meg nem vásárolható és ez hatalmasabb valamennyinél: ez a sajtó.

Igaz, hogy az Angolország igazi nagyságának alapvetője nem a hadserege

és legyőzhetetlennek híresztelt hajóhada, hanem a sajtója.

Kis nemzet vagyunk. Szeretett magyar nyelvünket a nagy világonalig beszéli tíz millió lélek. A nagyvilág lapokat naponta annyi irni-olvasni tudó ember olvassa. Hová leszünk, ha a mi nemzeti sajtónk tovább halad a lejtőn? A közromlást a pusztulás, a teljes megsemmisülés fogja követni.

Ezek a gondolatok rágódnak a lelkesen és lassankint megőrlői lesznek a jövőbe vetett csalóka reménynek és bizalomnak.

Az a szép ünnep, amlyet az egész ország megül évről-évre a sajtószabadság kivívásának emlékére, nincs semmi összefüggésben a mostani sajtóval, amely évről-évre méltatlanabb lesz e dicső nap emlékéhez. Törpe utódok szívéből föltörő lidérczhang az csupán. De azért csak ünnepeljétek. Hátha a régi hazafiság tüzlángja ki fog egykor törni a szívetek mélyéből, mint az alvó vulkán megkérgegedett kráteréből a földet megrázó, égre törő tűzoszlop.

Rostkowicz Arthur.

Közerkölcsiség.

(T. I.) Az emberi fejlődés mai óriási haladásában a gőzt, gázt és villanyt járma alá szorította; technikai eszközei tökéletesítése által, számítási képességeinek majd a csalhatatlanságig menő eredményeivel hegységeket bontott, utat épített azok gyomrában és felületén a párosultság vívmányait széthordó lokomobilja számára, termékenyítés céljára megcsapolta a mérhetetlen vizeket s a tengert alatta furott viaduktokkal, felette emelt hidakkal készítette a civilizáció sikerei széteszthatásában való segédkezésre; a tudományok és művészetek önkényt következő fellendülése révén, amíg politikai, társadalmi és polgári szabadságot teremtett meg, addig az ősidők elvesztetteknek hitt emlékeit kutatva, megvilágította a régiek élettörténetét s megtudta állapítani az arányt, a mult, a jelen, sőt a jövő között is.

Rendelkezik tehát minden belső és külső eszközzel, a mi századainkban a létet csak kedveltte, vonzóvá és cél-telletté tudja tenni és mégis ha jól megvizsgáljuk szervezetét, ha összes alkotásait elemezzük s számbavesszük, azt találjuk, hogy az összhang nem teljes s az egészen nem ömlik el az a harmonia, ami — hogy rokonképpel éljünk — a plasztikusságnak előfeltételét képezi.

Hibázik egy bizonyos atom organizmusából, mint szeg a kerékből, de ennek a parány-nak hiánya annyira zavaró, hogy miatta nem találjuk meg az összműködésnek formailag, úgy mint lényegileg teljesen kielégítő hatályát a fejlődésnek egész vonalán.

Ha kérdezzük, mi okozza ezt a zavart, ezt a hiányt, hirtelen feleletet nem nyerünk és csak akkor tudunk az okoskodás mélységével reá találni, amikor a haladás összes nyilvánulásait sorba véve kutatjuk, vajjon meglelelnek-e ezen

nyilvánulások mindenben azoknak a követelményeknek, a melyeknek beteljesítése a haladást a belső és külső értékesség világboldogító magaslatára emeli?

Kutatásaink erre megállapítják, hogy a fejlődési processusokból hiányzanak többnyire a belső értékesség nyilvánulásai; nélkülözik azt, ami nélkül csak minden szalmalángszerű, az erkölcsiséget. Korunknak divatos; de annál veszélyesebb jelszavává lett, hogy a haladás nem mindig fér össze az erkölcsiséggel s a gondolkodás szabadságával; annak fejlettebb működési irányban való mozgásra van szüksége, mert ősi nyugókat maga előtt nem tűr meg.

Oh! mily sajnálatos léteszme ez, mert míg egyrészt a haladástól tulajdonképeni rendeltetését: működni az emberiség s így a közjó javára hovatovább mind kötelesebben és ekként magát a szociális morált tagadja meg, addig másrészt elfordul a történelemtől és ennek tanúság-tételeit a népek sorsát irányító közerkölcsiség hatásáról mintegy figyelembe se veszi.

Ott van Ninive és Babilonnak, Judaeának, Phoeniciának, a görögöknek és rómaiaknak, de számtalan más nemzeteknek is élettörténete, melyek lapjait, ha forgatjuk, minden lépten-nyomon igazolva találjuk azt, hogy bár lett legyen akarmelyik nép a hatalom és dicsőség tetőpontján, amikor elvesztette lábait alul cselekvései közepette az erkölcsi talajt — „ledőlt és rabigába görnyedt.”

Az élet mesterének, a históriának eme tanítása is, de meg a haladás fogalma, melynek kiegészítő és fő részét a nemzetek boldogulása, tehát általános erkölcsi cél képezi, szintén kétségtelenné teszi, hogy a ma és a későbbi felvilágosodott kor embereinek gondolkozásmódja, tevékenysége, technikai fejlődöttsége, tudományos és művészi előrehaladottsága, általános eredményhez, a világbékéhez, szabadsághoz s vagyoni jóléthez jutni akaró politikai törekvése kell, hogy magán viselje az erkölcsiség zománczat külsőleg és az atalakulások nagyszabású mozzanatai pedig üdvös hatályuk belső tartalmát a morálban domborítsák ki.

Reánk, magyarokra ezer év váltakozó küzdelme a megpróbáltatások a szenvedések kereszt-tüze, a nemzetboldogulásnak néha-néha derengget hajnalpirja épen kötelezővé teszik, hogy haladásunk összes érlükttéseit a közerkölcs által szabályozott vérkeringés irányítsa.

Ehhez pedig nem kell egyéb, mint a hazafias kötelességeknek, természetesen az erkölcstelenséget kizáró módszerinti és a hit sugalmazását követő beteljesítése fáradhatatlansággal, áldozatkésszeggel, ha szükséges, összes erőink sorompóba állításával, mit ha megteszünk, úgy betöltjük erkölcsi és hazafias hivatásunkat, megvalósítjuk nemzeti céljainkat, létjogosultságunknak pedig megadjuk nagyságban, hatalomban s fényben az idők végtelenségéig terjedő marandóságot, megpróbáltatásainknak, törekvéseinknek eme jogos pályabérét!

Kossuth*)

Háromszáz évig várt rád nemzeted —
Nem rég jövel s több század életed.
Atyád a nép volt, nevelőd a vész,
Véres pallos függ álmaid felett,
De egy nemzet, ki őrizi éltedet,

*) Jámbor Pál, álnéven Hiador ezen remek versét még 1847-ben írta. Próféta lelkével jósolta meg Kossuth jövő nagyságát.

Ferencz József keserűvíz az egyedül elismert kellemes izü természetes hashajtószer.

Szónok, kitől a zsarnok vére fagy,
Rákóczi égből kitört lelke vagy.
Hullám, kit a vértenger felvetett,
Hogy elmerítsd, vagy vidd fel népe et . . .

Mi a szabadság? Isten szép ege,
S lelked e kinyílt égnek gyermeke,
Börténbe láttad első sugarát,
Rabtársul ott találtad a hazát.
S e két rabtestvér szolgasága nagy
Sok százados fájdalomak ajka vagy,
Szellő patak villám tenger, vihar,
Hogy sir a lélek, sir rá a magyar.

Beszélj, beszéj, e nemzet téged ért,
Ad életet, vért minden hangodért,
Előre új Washington! ez neved,
Vidd a szabad világba nemzeted.
Kezdedben van minden nép zászlaja,
Utánad megy mint árnyad a haza.
Törd össze a zsarnokság lánczait,
Emeld fel a népek szent trónjait . . .

Teremts egy új kort, új hazát nekünk —
Te benned lesz halhatatlan nemzetünk.
Ha lesz egy nap, hol millió szemek
Mit egy szívből egy könnyet ejtenek,
Ha lesz egy sir, hol reményt nem lelünk,
Hisz életed örökké kell nekünk —
Emléked egy hazának fénye lesz.
Soká mondjuk: Kossuthnak lelke ez.

Fürdőtelep Dorosmán.

Régen ismert dolog itt a vidéken, hogy a dorosmai sziksótó vizének párja nincs. Sok elnyomorodott, megbénult ember nyerte már ott vissza az egészségét. Tény, hogy a gyógyerejű sziksós viznek párja nincs mesze földön. A tó és a körülötte lévő park a község tulajdonát képezi a vendéglő és fürdő épülettel együtt, de bizony az édes-keveset hozott a község konyhájára a vállalkozó szellem hiányában.

Tervezték, hogy villa-telepet létesítsenek a fürdő körül, de bizony a hiányos közlekedési eszközök miatt ez úgy sem sikerült volna. Nagy tőkével lehet csak ilyesmire vállalkozni, de akkor is előbb megfelelő közlekedési eszközökről kellene gondoskodni. Nézetünk szerint a legcélszerűbb volna az automobil rendszerű társaskocsi közlekedés. Két automobil lebonyolítaná az összes forgalmat. Ehez csak mintegy 20.000 korona befektetésre volna szükség. Minden órában indulhatna a kocsis „Szeged“ állomástól, végig a városon, három megállóhelyet is lehetne létesíteni.

Ha a 20.000 korona befektetést vesszük alapul, úgy a kiadás évenként nem rugna 20.000 koronára sem. A két automobil naponként 14—14 utat tenne meg.

Ha már most úgy szamitunk, hogy átlag minden fordulónál csak három korona bevétel lenne az eredmény, az is meghaladja a 30.000 koronát. Ennyire pedig lehet számítani, mert Szeged város területén is szállíthatna utast.

Mielőtt azonban akár a község, akár részvénytársaság létesítené az automobil közlekedést, legelső sorban is a tervezett villatelepet kell végleges mérnöki tervvel — egyelőre természetesen csak eszményi vonalakkal — szabályozni.

Ha vállalkozónak adja ki a község, akkor ki kell kötni, hogy téli fürdőt is létesít, ami annál is inkább könnyű, mert artézi kut már van, az iszapot pedig be lehet hordani a medenczébe.

Rendezni kellene az országutat is. Széles sáta utakat hasítani mellette, hogy a gyalogszerrel való közlekedés is kényelmes legyen.

Szóval nagyon sok a tenni és a fő, ami eddig is hiányzott, a pénz. Ha véletlenül akadna tőkepénzes, aki fél millió koronát merne megkockáztatni, Dorosma város fölvirágzása lenne a következménye. De akkor is legalább 50 esztendőre le kellene kötni a fürdőt, mert a község nagy arányú befektetésekre képtelen, hisz a pótdadó amugy is elviselhetetlen nagy.

Minden esetre dicséretre érdemes Dorosma város képviselő-testülete, hogy az első lépést megtette a szépjövőjü sziksótófürdője emelésére.

Ujdonságok.

— **Az ünneplő népkörök.** Szeged város hazafias népköre és egyesületei nagyobb részt vasárnap este ünnepelték a sajtószabadságot. A felsővárosi népkörben ünnepi szónoklatot Kováts István, a kör népszerű elnöke tartott, utána Temesvári Lajos emlékezett meg a nap jelentőségéről, míg Hegyesy Lajos, Vetró B. Juliska, Kakuszi András, Privnszky Rozika és Császár Szilveszter szavaltak. A társas vacsora fölött sok szép felkészöntő hangzott el. A városi hivatalnokok egyesülete az Európában, a belvárosi függetlenségi kör az Ujvilágban tartott társas vacsorával egybekötött ünnepélyt. A függetlenségi párt vezérférfiai este sorra látogatták az ünneplő köröket és buzdító beszédeket tartottak.

— **Az Eötvös önképzőkör ünnepe.** A szegedi iskolák kivétel nélkül ünnepet ültek márczius 15-én, de valamennyi közül kivált az állami főiskola ünnepélye, amely az intézet tornacsarnokában zajlott le vasárnap d. e. 10 órakor szép számú közönség jelenlétében. Az ifjúsági énekkar a Szózat eléneklésével nyitotta meg az ünnepést. Hendl Miklós önképzőköri elnök magvas alkalmi beszéde után Gömöri László szépen játszotta el zongorán a XII. Liszt-raphodiát. Csóti Illés Petőfi nemzet dalát szavalta el nagy hatással. Dancsa symphoniáját hegedűn Szilas Emil és Scheibel Károly adták elő Gömöri László zongorakíséréte mellett. Ezután a műsor leghatásosabb száma, Petőfi „Egy gondolat bánt engemet“ melodráma következett. A szöveget Walder Bertalan szavalta, míg zongorán igen ügyesen kísérte Kis Jenő. Nagy letzés mellett adta elő ezután az önképzőkör jól összetanult zenekara a szebbnél szebb magyar nótákat Herold Gy. alkalmi versét Hauk Ernő szavalta, majd Varadi Antal „Petőfi a Hortobágyon“ című melodramáját hatásosan szavalta Mayer Márton, hegedűn Scheibel Károly, zongorán Gömöri László kísérte. A szép hazafias ünnepélyt a Hymnusz eléneklésével fejezte be az ifjúsági énekkar.

— **Kossuth-szobor—Szabadságharc-szobor.** Hosszu pihenő után a budapesti tanács serényen hozzalátott, hogy a Szabadságharc- és a Kossuth-szobor ügyét végre megoldásra juttassa; a szabadságharc emléke dolgában a polgármester hívta egybe a százas bizottságot, amely előtt beszámolt a szobor-ügy állásáról. Gerlóczy Károly kezdeményezésére indult meg évtizedekkel ezelőtt a gyűjtés s a nyolcvanas évek végén pályázatot is irtak ki a szoborra. A pályázatnak nem volt sikere, egyrészt mert a helykérdést nem rendezték, másrészt mert az összegyűlt tőkéből nem lehetett megfelelő szobrot állítani. A bizottság akkor úgy határozott, hogy a szobor létesítését egyelőre elhalasztja s a gyűjtést folytatja. Ez a határozat azonban megakadt, mert a közbejött események: Baross halála, Kossuth Lajos halála s az emléküik megőrkítésére megindított gyűjtés, majd Erzsébet királynő gyászos halála s az Erzsébet-szobor létesítése körül lefolyt nagyarányú mozgalom megakadályozták a Szabadságharc emlékre való gyűjtés folytatását. A szobor alapja minzamellett 577.000 koronára emelkedett s a polgármester azt a kérdést intézi a bizottsághoz, elégnék tartja-e ezt az összeget a szobor felállításához, vagy újra megindítandónak véli a gyűjtést? A kérdés feltevésénél a polgármester arra is figyelmezteti a bizottságot, hogy az előzetes költségek, pályadíjak körülbelül 50—60.000 koronával csökkentik az alapot. Végül bejelenti, hogy a szobor helyéül a Szabadság-tér van kijelölve. — Kossuth Lajos szobra ügyében a ügyében a mérnöki hivatal most keresi a megfelelő helyet, a mi éppen könnyű feladat. Mindössze két terület jöhet számításba: az új parlament főhomlokzata előtt levő tér s a Deák- és Széchényi-szobor között a Lánchíd-tér. A hivatal a város belső területén alkalmasabb helyet a parlament előtti térről alig találhat. A Lánchíd-tér csak az az esetre jöhet számításba, ha való az, hogy a

király lovasszobra nem oda, hanem a királyi palota főhomlokzata elé a Savoyai Jenő szobra helyére állíttatnék, a Savoyai-szobrot pedig a nagy várudvarban helyezik el. A mérnöki hivatal az elhelyezés kérdésében még e hónapban megteszi jelentését.

— **Főhadnagyból vívómester.** Az egyik szegedi újság nyomán bejárta az egész országot a hír, hogy Tóth Ferencz cs. és kir. főhadnagyt lefokozták. Igaz, hogy a lap látszólag rokonszenves sorokkal is ki akarja némileg engesztelni az olvasót, mégis undorral tölti el a jóérszerű embert ez a mohó hirhajhászat, amely elejét veszi az esetleges jogorvoslatnak is, mert hiszen ő felsége kegyelmezési joga még hátra volna, sőt benne még bizni is lehet, hiszen a főhadnagy nem követett el oly nagy bűnt, amelyért becsületvesztéssel sújtották volna. Csakis a tulhajtott katonai szívesen látnánk, ha Tóth Ferencz Szegeden telepedne le, mert nélkülözhetővé tenné az olasz mestereket, akik néhány év óta elfoglalták városunkban a vívó-sport terén a vezetését.

— **Székely vértanúk.** Marosvásárhelyen, a székelység fővárosában szomorú gyásznapi ötvenedik évfordulóját ünnepelték. Ezelőtt ötven évvel végezték ki az ottani Basa-réten a Makk József honvédhuszárezredes által szított szerencsétlen végű összeesküvés három kiváló résztvevőjét, Török János marosvásárhelyi reál. kollegiumi tanárt, sógorát Gálffy és a fiatal, alig 25 éves Horváth Károlyt, Töröknek volt tanítványát. Makk József Bukarestből küldte be kiáltványait a székelyekhez, akik az osztrák kényuralom ellen kész örömet fogtak volna fejezt. Sokan be is állottak a titkos társulatba, mely az évszaki rendszer szerint volt szervezve s az összeesküvés már az egész székelyföldre kiterjedt, amikor Bécsben besúgták a dolgot s 1852 ben megkezdődtek az elfogatások. Mintegy kétszáz polgárt fogtak össze s hosszas vizsgálati fogság után egy részüket szabadon bocsátották, mas részüket 10—15 évi vasban töltendő várfogságra ítélték. Hármát, Törököt, Gálffy és Horváthot pedig kötél általi halálra ítélték és 1853. márczius 10-én Marosvásárhelyen ki is végezték őket. A vértanúk sírjait emlékkövel jelölte meg a székelyek kegyelete s minden évben gyászünnepet rendeznek porló hamvajk felett.

— **Vakok intézete Szegeden.** A legnemesebb emberi érzés a könyörület. Különösen rá vannak utalva erre a testi és szellemi fogyatékosokban szenvedők. Ezek közt is legszánalomraméltóbbak a vakok, akik nem látják soha a nap fényét. Nem gyönyörködhetnek az isteni és emberi alkotások pompájában. Szegeden most nyílt meg a vakok intézete Klug Péter igazgató buzgólkodása folytán. Egyelőre csak tíz világtalan embertársunk nyert az intézetben elhelyezést, de pár év múlva 50—60 világtalan embernek nyújthat majd menedéket. A jöszivű és jólétnak örvendő polgártársaink figyelmét azzal hívjuk föl városunk ezen kiváló emberbaráti intézetére, hogy az adományokkal partolni el ne mulasszák. Nagyon helyén való volna, ha a végrendeleteket készítő közjegyzők, ügyvédek fölhívnak ezen derék emberbaráti intézményre az örökhatyók figyelmét akkor, amidőn végakarataikat írásba foglalják.

— **Maróczy Géza.** A jeles magyar sakkjátékos, akit szegedinek szeretünk nevezni, a montecarlói világversenyen előfeláthatólag az első vagy második helyre fog kerülni, de a legrosszabb esetben osztozni fog a második és harmadik díjon. E héten vége lesz az érdekes versenynek, amely Maróczy diadalainak számát szaporítani fogja és az ő diadala a magyar név dicsősége is.

— **Gondoljunk öreg napjainkra!** Iparosok, kereskedők, munkások és a társadalomban számtalan más állást elfoglaló emberek öregségükben nyugdíjat nem kapnak. Ha nyu-

godtan akarják eltölteni az öregség éveit, akkor még férfikorukban, amíg erejük és tehetségük birtokában vannak, vagyont kell gyűjteniök. Ennek a legkönnyebb és legbiztosabb módja, ha az illető a Bankgyesület, mint szövetkezetnél (Deutsch-Erdélyi palota, a Kass-kávéházzal szemben) magának üzletrészt vált és minden üzletrészt után magát heti egy korona befizetésére kötelezi. Ha megzorul, személyhite van és előnyös kölcsönt kap, azonkívül az intézet sorsjegynyereményeiből is részesedik.

— **Gyöngye a körtöltés.** A város milliókat költött már a körtöltésre, de az a főmérnök véleménye szerint ma is gyöngye és csekély 500 000 koronát kér e célra megszavaztatni. Igazán különös dolog ez. Ha folyton magasabbra kell emelni a körtöltést, hová jutunk 50—60 év múlva. Hiszen akkor valóságos hegycsúcs fog folyni a Tisza, a fejük fölött. Ez nem okos arvizvédelem. Sokkal okosabb volna, ha a folytonos töltésmagasítások helyett az alföld csatornázásának kérdését valósítanák meg és magas vizállás esetén a fölösleges és veszélyes víztömeget az öntöző csatornába vezetnék el.

— **Vásár jelentés.** Temesvárról a temesvári szent József országos vásárra vonatkozólag a következő értesítést kaptuk. Minthogy a száj és körmőfájás igen enyhén és csak a józsefvárosi szeszgyár istállójában lépett fel és ezen kívül a város területe és a megyének központi járása teljesen vézmentes, Temesvár szab. kir. város tanácsa elhatározta, a fertőzött istállónak és környékének szigorú elzárását elrendelni, a város többi részeire azonban az állatárlatot feloldani olyképp, hogy folyó hó 16-ától kezdődőleg minden fajta állat felhajtása megvan engedve s így a t. hó 19-én kezdődő szent József országos vásár állatfelhajtás tekintetében minden akadály nélkül meg fog tartatni. Hasított kórmű állatoknak Ausztriába való kiszállítását azonban mindaddig, míg a fertőzött szeszgyár zárlat alatt van, nincs megengedve.

— **Kamarás állomás lesz** A szegedi közönség kedvenc kiránduló helye a Kamarás-erdő, amelynek nyaralótelepe nagyot fejlődött pár év alatt. Az eddigi megállóhelyen csak silány deszkabódé volt ami nem elégítette ki az igényeket. A máv. igazgatósága, mint értesülünk, állomásépítést várótermekkel és kitérőt akar létesíteni, hogy teheráru feladást és leadást is lehessen eszközölni.

— **Az osztályorszájáról.** A múlt lapszamunkban vezető helyen foglalkoztunk az osztályorszájáról üzemelivel a részvénytársaság mérlege alapján. Azóta újabb adat jutott tudomásunkra és pedig az, hogy az osztályorszájegyeket potom áron kapják az elarusitók és minden eladott sorsjegy után legalább is husz százalék a tiszta nyereségük, leszámítva természetesen a kezeléssel járó költségeket is. Most már teljesen világos, hogy mért fizeti ki magát a nagy és a szemérmertlenségig üzött reklámcinálás, amelynek az a következménye, hogy a szegényebb sorsú nép is inkább koplal, de osztályorszájegyért azért vesz. A könnyelmű és gyors meggazdagodás vagy a nép száz ezreit keríti hatalmába és ez az erkölcstelenség melegegya. A játékszenvedély még a kis lutri idejében sem volt oly nagy, mint most az osztályorszájátékon való játszás. Ezen erkölcstelen szenvedélyvel és társos, nemzetpusztító következményeivel egyébként behatóan fogunk foglalkozni. Igazán képtelenségnek tartjuk, hogy az egész sajtót le bírja kenyerezni hirdetési díjakkal ez a nép könnyelműségét és gyöngeségét erkölcstelen eszközökkel kiaknázó részvénytársaság, amely egyenesen hadat üzen a tisztas munka után való törekvésnek.

— **Új uri szabóüzlet.** Winternitz Jenő, az előnyösen ismert szegedi úri szabó, üzletet nyitott Szegeden Horváth Mihály utca 7. sz. alatt, ahol jutányosan és pontosan eszközöl mindennemű megrendelést.

— **Tápé és az államosítás.** A szegény Tápé község iskolái az államosítás előtt állanak. Elég szomorú dolog ez, mi azonban még jókor figyelmeztetjük a tápéi képviselőtestület tagjait, hogy ne államosítsanak, hanem e helyett kér-

jenek, államsegélyt. A község eddig is többet áldoz iskoláira, mint kellene, pedig a népoktatásról szóló 1868. évi törvény értelmében csak a jövedelmének öt százalékát köteles iskolai célokra áldozni. Ezért tanácsoljuk, hogy a tárgyalásokat meg se kezdjék. Nem kell tartani attól, hogy a községet arra kényszerítik, hogy a réten is állítson új iskolát, mert erején túllúval költsékesre a község nem kényszeríthető. De ha a képviselőtestület többsége mégis belemenne a tárgyalásokba, akkor arra ügyeljen, hogy előnyös szerződést kössenek; ne bánják meg úgy, mint az algyőiek. De ügyeljenek arra is, hogy Tergina tanfelügyelő jogosulatlan napidíját föl ne kezelhessen a község pénztárából.

— **Az emberi hiúság.** Minden embernek van célja, vágya, törekvése és gyöngéje. Nagyon kevés él céltalanul. A nagy Darwin tanát azonban mi sem igazolja jobban, mint a cím, rang, rendjel és más e fajta fityegő után való törekvés. Ha ilyen fityegőnek örül a művelt, tanult ember, olyan az, mint a középfrikai nyámnám, aki büszkén hordja az üvegyöngyös karikát az orralikában. Fogadást merünk rá ajánlani, hogy ha olyan rendjelet alapítanak, amelyet csak az orralikában viselhetne a kinttettett férfi, a felsőbb tizezrekben alig akadna nehány, aki előre ki ne furatná az orralikát. Sőt még a polgári társadalomban divattá lenne.

— **Följelentés a tanfelügyelő ellen.** Néhány hét óta nem foglalkoztunk dr. Tergina Gyula tanfelügyelő dolgaival. Nem azért, mintha nem lett volna annyagunk, hanem azért, mert a dolgainak megítélésére sokkal hivatottabb lesz az a vizsgálat, amelyet Széll Kálmán kormányelnök kilátásba helyezett. Az adatokat arra hivatott emberek összegyűjtötték már és pár nap múlva a kormányelnök kezébe jutnak azok fegyelmi följelentés alakjában. A vaskos iratcsomó a szemelvényekkel együtt kötetnyi csomag, s ha azt átolvassa elfogulatlan ember, lehetetlen hogy föl ne háborodjon. Bizunk benne, hogy a fegyelmi vizsgálat folyamán éppen oly kérlelhetlen szigorúsággal fognak eljárni a nagyságos királyi tanácsos tanfelügyelővel szemben, mint amilyen igazságtalanul üldözte ő a tanítókat. Előreláthatólag már a tanév végén az új tanfelügyelőhöz lesz szerencsénk. Bizunk benne, hogy a fegyelmi vizsgálat igazságot fog szolgáltatni úgy nekünk, mint az ártatlanul üldözött tanítóknak.

— **Mindenki tudja** hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termelést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelek és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

— **Elveszett óra.** Régi szerkezetű ezüst cilinder óra veszett el az Európa és a posta épület közti úton a múlt vasárnap reggel. A becsületos megtaláló illő jutalomban részesül.

Mi hír a megyéből.

Csongrád megyébe még nem ért el a jog, törvény és igazságszava. Itt még a régi rend emberei uralkodnak és egyik törvényteleniséget a másik követi. A „kéz kezét mos“ elvénél fogva nem is mernek a felebbvalók hozzáfogni a tisztogatáshoz, mert hiszen a saját szennye-seiket is takargatni kell, mert „az ördög nem alszik“ és ők maradnak talán a pácban. Így aztán minden marad a régiben. A jogtörésök, a visszaélések napirenden vannak.

Hiába emel panaszt az elkeseredett és vérg sértett lakosság, igazságot nem kap. Ha pedig a belügyi kormányhoz intéznek panaszt vagy fegyelmi följelentéseket, az lekerül a főispánhoz, onnan az alispánhoz, aki pedig kiadja a főszolgabírónak. Az ilyen följelentés is annyit ér, mint az ördögöt az öreganyjánál föl-jelenteni.

Temérdek a panasz a közigazgatás ellen. A visszaélések egész sorozata vár megtorlásra és még sem történt semmi. A rég óhajtott vizsgálat az egész megyei közigazgatás ellen még egyre késik.

Hogy milyen botrányos dolgok történhetnek a megyében, mutatja az algyői eset is.

Algyőn régóta háborog már a polgárság a bíró és társai ellen. Az oka ennek főleg az iskolaépítésnél elkövetett visszaélések. A házi kezelést oly gyönyörűségeesen értelmezte a bíró, hogy a község pótdója 40 százalékkal emelkedett. Az építésnél ugyanis, amint ki is derült, nagyarányú lopások történtek. A tolvajok közül néhányat el is csíptek. De az építést vezető, az ellenőrzést elmulasztó bíró és építő bizottság ellen az anyagi felelőséget nem mondta ki a főszolgabíró, aki február 21-én a nagyszámu panaszok megvizsgálására kiszállt Algyőn és a selyemhernyótenyésztés hasznáról tartott előadást a panaszosoknak. Természetesen az ilyen vizsgálat csak kigunyolása az igazságkeresésnek. A szegény emberek mit tegyenek már most. Ha az alispán vagy főispán tesznek följelentést, az csak a főszolgabíróhoz kerül le, aki pedig nem nyelt kefé, hogy saját magát áztassa el. Hova forduljunk már most igazságért, kihez menjünk panaszra? Bizony nem csoda, ha az egyszerű paraszt gyűlöli az urakat.

Horgoson a községi orvos ellen 8 hónap előtt tetek följelentést. Vérlázító dolgokkal vadolták. A mulasztások, visszaélések egész tömkelegével. A főszolgabíró megindította a vizsgálatot és az illető még ma is községi orvos. Ha ez más megyében történt volna meg, már régesrég elcsapták volna.

Dorosmán a gyógyszerész ellen merültek föl jogos panaszok. Nem azt a gyógyszert szolgáltatott ki, amit kértek: ez volt a vād, sőt Kántor Rozál nevű asszony orvosság helyett olyan szert kapott, hogy súlyos belső sérüléseket szenvedett. Ezen dolgokat szóvá tette ifju Czékus Ferencz a közgyűlésen, amely a vizsgálat elrendelését kérte a főszolgabírótól, aki azonban nem tartott vizsgálatot a panaszolt ügyben, hanem azzal utasította azt vissza, hogy a rendes gyógyszerészvizsgálat tisztaságot es rendet talált a gyógyszerárban, tehát a vizsgálat fölösleges. Az alispán természetesen helybenhagyta a főszolgabíró határozatát, amely arczúlcsapása az igazságnak és tisztességnek. Most a belügyi kormány előtt van a dolog. De nem ez a csattanója a dolognak, hanem az, hogy a patikáros rágalmaszasi pórt indított ifju Czékus Ferencz ellen, amért a számtalan panaszt szóvá tette közgyűlésen, sőt még lapunk ellen sajtópórt indított, mert tudósítást mertünk közölni a közgyűlés lefolyásáról. No de majd a szemébe nézünk mi az ilyennek, de mit szól mindezekhez a nép? Semmit, De azért gondolkodjunk magában valamin.

Ilyen dolgok történnek a megyében, sőt ezeknél sokkal czifrábbak is. A visszaélések, mulasztások rendszere nem akar véget érni. A nyilvánosság előtt is hiába szellőztetjük e dolgokat és hiába támadjuk kiméletlenül ez atkozott rendszert, a vastagbőrűek rá se hederítenek. Ugy látszik, a közigazgatási betyárvilágnak nem akar vége szakadni. Most értjük már a Sima Ferencz hajdani népszerűségét . . .

Innen-onnan.

(Ham's gyémántok.)

Szól az ének egy kardalosnőről és az udvarlójáról, aki szerény viszonyai dacára hevesen udvarolt az aranyosnak. De a kis kardalosnő szívet nem lagyítottak meg a vacsorák és csak a lakása ajtójaig engedte magát kísértetni. A fiatal ember azonban nem esett a feje lágyára és egyszer, mikor már az ajtó előtt voltak, kihúzta a zsebéből holmi doboz felét.

— Ezt magacsának szántam — mondta. Nem volt tapasztalok hijával az aranyos, mert apró kacsóit rögtön a doboz után nyújtja.

— Majd „odabenn“ megmutatom — jelentette ki az udvarló.

Ugy is történt. Az aranylégy beröpült a szobába. A hölgyecske lámpást gyújtott.

— No hat mutassa.

— Itt van ni

Kinyitotta a dobozt. Csillogó, ragyogó karperecz volt. A dobozon pedig arany betűkkel ragyogott az egyik szegedi aranyműves czégnév!

Talán fölösleges is mondanunk, hogy a hölgyecskének, akit a vacsorák nem indítottak szerelemre, a karperecz elvette az eszét és az ifju boldogan kísérgette haza pár hétig, minden este. Az ajtónál nem kellett többé bucsut venni...

Történt azonban, hogy a hölgyecskének elfogyott az aprópénze és a zálogházban tett kísérletet szerelmi ajándékával.

— Hatvan koronát kérek rá — jelentette ki az aranyos határozott hangon.

— Még hatvan fillért sem adak rá — ad rá a választ még határozottabban a zálogházi tisztviselő.

— Miért? — kérdezte a kicsike.

— Miért? Mert ez a karperecz réz, a gyémántjai pedig mármarosi származásúak.

— Oh! a gazember — kiáltotta önfelédten az aranyos. No megállj csak...

Este a színház előtt, mint rendesen ott várta a hűséges lovag.

— Gazember — kiáltott rá a kicsike. Csáló, zsvány...

Nagyot kaczagott a kicsike lovagja. Mindjárt tudta hányat ütött az óra.

— Nemde, a karperecz...

— Igen is, a karperecz — lihegte a kicsike. A karperecz nem arany, hanem réz, a gyémántjai pedig mind hamis, mármarosi... Csáló, gazember...

— No csak ne olyan hevesen, mert megárt a szépségnek. Elismerem, hogy a karperecz réz, a gyémántjai is hamis, de nem hamisabb, mint a magácska szerelme.

— Csáló, betyár! Megcsalt...

— Esküszöm, hogy nem; én hű maradtam az egész idő alatt... A legjobb lesz azonban, ha nem csap lármát, mert az újságba kerül a dolog...

Dült-fült a kicsike, ügyvédhez szaladt, de hát ott is csak azzal vigasztalták, hogy meghalt Mátyás király...

(Nóta a bíróról.)

Kedélyes nép a magyar. Különösen a csufolódásban nincs párja. Nótát csinál az eseményekről, búsat, vigat vagy gúnyolódót. Az utóbbi fajtából való az a kettő is, amelyet az egyik szomszédos községben csináltak. Így szól a csufondáros nóta:

Tudi-e kend, mi újság?
Kiderült az igazság.
Aszondi az kisbíró,
Meszet lopott a bíró.
Ki hitte volna, ki hitte volna,
Hogy a bíró meszet lopjon,
Meszet lopjon.

Hová siet kend komám
Homokfutó kocsiján?
Lóg az lovon az kantár,
Bíró kísér a zsandár.
Ki hitte volna, ki hitte volna,
Hogy a bírót zsandár vigye,
Zsandár vigye.

(Az időjósok.)

Háládatlan mesterség az időjósítás, de azért sokan fókalkoznak vele. Ismértem olyan embert is, aki az időváltozást a tyukszemével jósolta meg és nem kereste messzilátóval a napfoltokat, mint a mi országos hírnévre vergődött Meteorunk, aki sokszor eltalálja az időváltozást, de persze nem mindig. Ilyenkor az áldott „ha” és „volna”, nemkülönben az „ügylehet” és „majdnem” szavakkal üti helyre az időjósloki képességen esett napfoltokat, illetőleg a csorbát.

Nagyobb társaságban vitatkoztak a minap a mi Meteorunk rendszeréről. Az egyik óriási fölfedezésnek tartotta, a másik pedig lecsepülte a sárgaföldig. Annyit azonban valamennyien elösmertek, hogy Meteor gyakran pontosan megjelölte a csomópontokat.

— No akkor én nagyobb és pontosabb időjóst ösmerek Meteornál — szölt közbe kaján mosolylyal az egyik hallgató.

— Ki az?

— Misi Zsiga, az amerikai órás

— Hát az időjósáshoz is ért?

— De még mennyire! Az ő csomópontja kizárja a tévedést.

— Lehetetlen.

— De bizony. Tessék csak megnézni az ő boltja előtt az időjelzőt.

— Hát menjünk, nézzük meg.

— El is mentek. Az időjelző künn lógott. A szél himbálta.

— No lám, hogy mutatja az időt. Szeles az idő, tehát mozog. Ha esik, akkor vizes, ha havaz, havas, ha fagy, fagyos. Ez aztán csalhatatlan csomópont...

Persze, boszankodtak is, nevettek is a dolgon, a csomóra kötött kötélrabort pedig kaczagva himbálta a pajkos szellő.

Szerkesztői üzenetek.

Több diák. Egyszer volt Budán kutyavásár.

Kolevéz. Nehékes dolog, no meg nem is időszéri.

Több tanító. A leghelyesebb, ha Kelemen Béla képviselőhöz fordulnak

H. A. (Fairport.) Alkalomadtán. Ismerjük mi is az ottani fölfordult állapotokat.

M. P. (Debreczen.) Rendesen küldjük. A kívánt számokat újra elküldöttük.

Ritka alkalom. Bámulatos olcsó!
400 drb csak 1 frt 90 kr.

1 gyönyörű aranyozott precziós anker-óra másodperczmutatóval, mely 36 órát jár, 3 évi jótállással, 1 elsőrendű bőr-pénztárca, 1 gyönyörű férfigyűrű utánzótt drágakövel, 1 finom zsebkecs, 1 mellti simili kövel, 1 garnitúra dubléarany manzsetta- és inggomb, 1 zsebtoalettükör, 5 gyönyörű tréfás tárgy, melyek nagy vidámságot keltenek, 1 prima nickel írókészlet, 25 elegáns levelezőtárgyak, 1 elegáns párisi női mellti, 1 pár bouton simili briliánsal (valódi ezüst kapcsolással) családásig hű, 1 gyönyörű képalbum 36 remek képael és még 300 különböző háztartási szükségleti tárgy ingyen. E gyönyörű 400 darab az órával együtt, mely egymaga megéri a pénzt postautánvétellel csak 1 frt 90kr-ért és csak rövid ideig kaphatók bécsi központi raktárában.

Pink. Lust. Krakau NB. Meg nem felelő árúért a pénzt visszaadjuk

Szőlőkarók

tölgyfa, hasított, legjobb minőségben és minden kellendő hosszúságban és erősségben kaphatók

WOLFNER S. cégnél

Budapest, V. Dráva-utca 16.

Boreladás.

100 hektoliter 1901. évi, 200 hektoliter 1902. évi termésű bor nagyban és kicsinyben eladó.

Tudakozódhatni:

Tajthy Kálmán

földbirtokosnál

Kiskundorosmán.

Lengyel Lőrincz

cs. és kir. udvari butorgyáros
Újnan, modern berendezett műasztalossága.

SZEGED, Vadász-utca 2. sz.

Elvállal a legjutányosabb ár mellett kizárólag szolid kivitelben, előadott vagy saját tervek szerint egyes butorok vagy egész berendezés készítését. Klauzál-téri fényesen berendezett butor áruházában pedig kész butorokból állandó

kiállítás van.

Hölgyek figyelmébe!

A női szépség legfőbb kelléke

a szép arc, a dus hajzat és tiszta fogak.

Hogy ez meglegyen, használtassék az arcbőr ápolására legkiválóbb készítmény, az elegáns hölgyek kiválóan kedvelt szépítőszere:

az orgona-crém

Minden eddig készített szerek között a legkitünőbb készítmény, mivel nem zsiradék. Kis tégely 1 kor., nagy 1 kor. 60 fill., szappan 70 fill., poudér 3 színben kis doboz 1 kor., nagy 2 korona.

Hajhullás ellen és hajkorpa elmulasztására, mint hajnövést előmozdító szer, legmegbízhatóbb a dicséretes **bojtorján hajszesz**, velekkel kitüntetett **Chinin hajviz** ára 1 korona 20 fill. **Tanno Chinin Pomade** ára 1 korona 20 fill. A fogak tisztán és ép állapotban tartásához legjobb a **Szalicyl-fogviz**, ára 1 kor. 20 fill. és **Mentha Fogpor**, ára 1 kor. Mind e szerek egyedül valódi minőségben kaphatók

Barcsay Károly gyógyszerárában

Szeged, zöldség-piacz, Széchenyi-tér 12. szám.

Még pár napig

lesz csak látható Szegeden, a **Szent-Istvan-téren** a mai naptól csak rövid ideig ujonnan átdolgozott és 1900. Parisban a **Grand Prix** el kitüntetett

Phono-Kinematográf,

mely Európa nagyobb városait beutazva, mindenütt a nagyrédemű közönség b. érdeklődését kiérdemelte.

500 izzólámpa és 6 ivlámpa Villanyvilágítással!

HELYÁRAK:

Zártszék 80 f., I. hely 60 f., II. hely 40 f., III. hely 30 f.

— **Ma, hétfőn este urak előadása.** —

Előadások naponta d. u. 5 órától 9-ig óránként, vasár- és ünnepnap 2 órákor kezdődnek.

A szegedi n. é. közönség becses pártfogását és számos látogatását kéri

kiváló tisztelettel **Narten György,**
tulajdonos.

Villanyfejlesztés a saját 20 lóerejű gőzgépe!

Üzletáthelyezés.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy

hadfelszerelési és egyenruházati intézetünket

Kárász-utca 10. sz. alá,
a Gaál-féle házba helyeztük át.

Nemes L. és Társa.

Wertheim szekrényt

keresek megvételre **70—80 koronáért.** Az ajánlatokat kérem e lap kiadóhivatalába levélben küldeni B. G. címre.